

TISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 10.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 20. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1914. január 25

Az új sajtótörvény.

Nem valami gyönyörűséges jele-
netek közt, de megszavazta a kép-
viselőház a sajtójavaslatot s így
előreláthatólag nemsokára új sajtó-
törvényünk lesz.

Új sajtótörvényre feltétlenül szük-
ség volt. Ezt belátta már a koalíció
is s éppen a koalíció alatt indult
meg a sajtó reformálására irányuló
törvényelőkészítés. Az 1848-iki sajtó-
törvény idején még Kossuth Lajo-
sok, Pákh Albertek voltak az ujság-
írók s a törvény is ilyen ujságíró-
kat tartott szem előtt. Az újabb kor
„vivmányai“ a Népszava és a ha-
sonló stílusú lapok, hogy a szabad-
kőművesség speciális célzatu ferdi-
tésekkel dolgozó sajtójáról, no meg
a Pesti Futárokról és egyebekről ne
is beszéljünk. Mig azelőtt a sajtó
a közvélemény kardja, lovagi fegy-
vere volt, ma ez a fegyver hitvány
fráterek kezében gyakran nyomorult
revolver alakjában leleskedik a
magánbecsületre és az erszényekre.
A milyen a sajtó, olyannak kell
lenni a sajtótörvénynek is. Csak lo-
vagi kardhoz illtet az 1848-iki sajtó-
törvény. A revolverek rejtett gyil-
kolásaival új sajtótörvénynek kell
megbirkóznia és a közönségnek vé-
delmet nyújtania.

Mily szükséges volt az új tör-
vény, azt semmi sem bizonyítja job-
ban, mint a koalíció történetének
egy mozzanata: Polónyi bukása.
Köztudomásu, hogy Polónyi ellen
akkor zudult fel az ismert felekezeti
sajtó, mikor ez az eszes politikus
felismerve a korszükségletet, a saj-
tóhoz kívánt nyulni. Abban a perc-
ben felszisszent a kigyó, egyszerre

észrevették Polónyi egyéniségének
rég, addig hűségesen elfelejtett sért-
hető pontjait és addig folytatták el-
lene az embervadászatot, mig félre-
szorították. Utódjának volt aztán
gondja rá, hogy az egész sajtóre-
formot paradésan eltemesse egy
sajtóankóttal.

Bennünket, a Tiszántúlt, az új
sajtótörvény sokat felpanaszolt szí-
gora nem érint. Mi az 1848-iki sajtó-
törvény keretei közt is meg tudtuk
látni azokat a határokat, amelyeken
tul a mai modern, eleven, élénk hir-
szolgálatnak sem szabad elkanal-
doznia. A morál törvényei sokkal
precízebbek és szigorubbak minden
finoman kicsiszolt paragrafusnál.
Ezen a törvényen állva, a keresz-
tény sajtó eddig is sokkal szigorubb
elveket vallott magára nézve köte-
lezőnek, mint a minóket Balogh mi-
niszter megszövegezett. Nekünk te-
hát az új törvény ujat nem hoz, mi
bilincseket nem érzünk, mert úgy
tudjuk, hogy a tisztességes sajtónak
a tisztesség nem bilincs, hanem
szárny, a melyen magasba tud emel-
kedni.

Az új sajtótörvény alapelvei fel-
tétlenül tiszteletreméltóak és min-
denki által csak helyesléssel fogad-
hatók. Ez iránt vita nincs, ezt el
kell ismernie mindenkinek. Csak
azt kell sajnálni, hogy ezt a tör-
vényt meg nem csinálta önmagá-
nak még eddig maga a közönség
és nem tette társadalmi uton lehe-
tetlenné azokat a lapokat, amelye-
ket az új törvény sujtani fog. A
magyar társadalom öntudatoságára
és érettségére sokkal szebb bizo-
nyítvány lett volna, ha a közönség
támogatására méltatlan lapokat maga

a közönség tette volna lehetlenné.
Akkor a mostani új törvényre sem
került volna sor soha.

Amit a társadalom meg nem
tett, azt fogja elvégezni helyette az
új, szigorú sajtótörvény. Ez az új
törvény általános irányzata és ezt
mindenki csak örömmel üdvözöl-
heti.

A részletkérdéseknél lehet vitá-
nak helye. Bizonyos, hogy a sajtó-
javaslatot nem készítették elő kellő-
leg, szakemberek aggodalmait a
részleteknél nem vették figyelembe
s a sajtókérdésből politikai pártügy
lett. Az ellenzék az egész javasla-
tot akarta megbuktatni, ennek reak-
ciója gyanánt viszont a kormány
annál inkább ragaszkodott az ere-
deti javaslatához annak egész terje-
delmében. Mikor aztán a két har-
coló fél közt az ellentétek a rob-
banásig feszültté váltak, a robbanás
megtörtént és a levegőbe repült a
részletek kijavításának lehetősége.
Az ellenzék kivonult, a munkapárt
pedig élt a kínálkozó alkalommal
és az egész javaslatot igen jelenték-
telen, szinte csak ötletszerű módo-
sításokkal megszavazta.

Jobban szeretttük volna, ha a
megszavazás nem így történik. Kö-
zös munkával, minden tisztességes,
komoly politikus együttműködésé-
vel kellett volna létrejönnie az új
sajtótörvénynek, hogy abban az
egész közvélemény megnyugodjék.
Kevesebb háború, több munka s
egymásnak megértése kellett volna,
hogy ilyen mű létrejöjjön.

Sajnos, nem így történt. Pedig a
reformra égetően szükség volt. Mert
mig 1848-ban az volt a politikusok
gondja, hogy a sajtót megvédjék a

HOLLANDY, PAPP és VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes
lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes fel-
szerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

**Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket rak-
táron tartunk.** — Jobbminőségű butorok javítása és fénye-
zése (a helyszínén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. —
Terveikkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

hatalom tulkapásaival szemben, ma arra kell nézni, hogy a közönség védelmet találjon egyes sajtóalkozók garázdálkodásaival szemben. Páncélt kellett adni a revolver ellen.

Nyugodtabb időben ezt mindenki jobban belátná — s talán a páncélt is sikerült volna jobban, célszerűbben kikovácsolni. Most egyelőre odáig eljutottunk, hogy megvan, vagy rövid időn belül meglesz az új törvény; a mi benne jó, az feltétlenül kiállja nyugodt idők kritikáját is, ami javításra szorul, majd kiigazítja egy kevésbé puskaporos kor.

De vajjon megérjük-e mi azt valaha. *

A hajdudorogi püspök a hercegprimásnál. Esztergomból jelentik a Magyar Kurirnak: Miklóssy István, a hajdudorogi egyházmegye püspöke tegnap délelőtt ideérkezett és felkereste dr. Csernoch János hercegprimást, akivel fontos egyházi ügyekben folytatott tárgyalásokat.

Szentesített törvények. A hivatalos lap közli „az állami, törvényhatósági vicinális és községi közutakon az 1913. évi árvizek által okozott rongálások következtében végrehajtandó helyreigazítási, valamint évitési munkálatok költségének fedezetéről” szóló 1914. évi VI. ugyszintén „az Ogulintól Knin irányában létesítendő államvasuti vonal megépítéséről szóló 1912. évi XLVIII. törvényeikk 4. §-ának módosítása” ügyében készült 1914. évi VII. törvényeikk szentesített szövegét.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 24.

Beöthy Pál elnök az ülést 11 órakor nyitja meg.

Szász Pál előadó hivatkozik arra, hogy Andrassy folyton zavarta a tegnapi ülést s a Ház határozataival ellenkezett s így az elnök kénytelen volt a palotaőrséget igénybe venni, s a mentelmi bizottság javasolja, hogy 10 ülésről zárja ki a Ház, továbbá indítványozza, hogy Zichyt és Justh Jánost 15-15 napra zárja ki. A Ház megszavazza.

Ezután Beck Lajos ügyében előadja, hogy a kitiltás ellenére megjelent a Házban, s ezért jegyzőkönyvi megrovást indítványoz, amivel 100 korona pénzbüntetés jár. A Ház elfogadja.

A sajtó javaslatot

háromszori olvasásban is megszavazzák.

Almássy előadó ismerteti a budapesti bíróságok személyzetének szaporításáról szóló javaslatot.

Vadász Lipót igazságügyi államtitkár pár szóval ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

A Ház ugy részleteiben, mint általánosságban megszavazza.

Tisza István: A tegnapi eseményekkel szemben konstatálja, a valódi tényállást. Az ellenzék ugy mondotta, hogy részt fog venni a sajtójavaslatban, mely szerinte veszedelmes az alkotmányra. Természetesen az az ellenzék belső ügye, hogy mely tárgyalásoknál vesz részt, de mit tett, hogy a javaslat ellen védekeznek? A vitában az ellenzék részéről ötvenen vettek részt. Ezek között sokan mondtak a javaslat ellen magas színvonalon álló beszédet, de már a vita kezdetén voltak olyanok is, akik csak az időt akarták huzni. Ezzel az ellenzék nem érte el célját, mert látnivaló, hogy sem az ellenzék, sem pedig a sajtó agitációjára nem rea-

gált a nemzet, sőt a közvélemény nagyon óhajtotta a sajtóreformot, mint a sajtó leg-erősebb visszaéléseinek korlátozását. Vannak nagy többségben olyanok is, akik erősebb intézkedéseket óhajtottak a sajtóval szemben. Kötelessége lett volna az ellenzéknek, hogy a sajtójavaslat részletes tárgyalásánál érvényesítse kifogásait. Ez módjában is lett volna az ellenzéknek és munkája nem lett volna eredménytelen. Ehelyett azonban az általános vita utolsó ellenzéki szónoka nem a javaslatról beszélt, hanem olyan tárgyat választott, melyel politikai elleneit kemény támadásban részesítette és általános izgatottságot keltett. Személyes vádakhoz hozott fel a munkapárt és annak számos tagja ellen. Természetes ez a támadás nem maradhatott védekezés és megtorlás nélkül. És amilyen kemény volt a támadás, olyan volt a védelem is. Igen bántó kifejezések hangzottak el az ellenzék részéről, anélkül, hogy az elnök beleszólt volna viszont ő maga is többször részesül elnöki rendreutasításban.

Szerinte az elnök különbség nélkül gyakorolja jogait ha valakit rendreutasít. Volt eset, hogy az elnök nem tartotta a rendreutasítást szükségesnek, az ellenzék azt kívánta, de ez, mint tegnap is láttuk, csak arra volt jó, hogy az ellenzék kivonulását lehetővé tegye.

Az elnök türelmét jellemzi, hogy ugy Andrassy-nak, mint Apponyinak megengedte a felszólalást, de a figyelmeztetések után kénytelen volt megvonni a szót és megtagadni a szólás jogát. Andrassy provokálni akarta az erőszakot s a többi eltávolítottak is ezt akarták, s így kötelességmulasztás lett volna az elnöktől ezt nem alkalmazni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Nem sikerült nekik a támadás a javaslat ellen, tehát a Désy pört akarták felkavarni s nem gondolták meg, hogy ami szennyet ránk dobnak, azt a külföld előtt Magyarországra dobják. Mivel a nemzetben se sikerült ellenünk gyűlöletet kelteni, ürügyet kerestek, hogy ismét megszökhessenek.

CSEREPEK.*

Irta: Hegedűs Gyula.

Szokott vakációim utamra indultam. Velence, ameddig jól esik, azután egy kicsit Milánó, Bologna, Verona. Lejjebb nem igen lehet a nagy melegben, — Nápolyba, Rómába — az más időkre való.

A keleti pályaudvar másodosztályu vártermében ültem. Jöttek-mentek az emberek. Iszonyu zuhanással esukták be a nagy ajtót. A portás egyhangulag trombitálta az induló vonatok állomásait.

Egy fiatal, szinte gyermekarcu pap — újdonsült káplán — sebesen ment el előttem, egyenesen a portáshoz.

— Nyole órakor, mindjárt beszállás, szól a portás, anélkül, hogy ránézett volna.

— Köszönöm! — Hamarosan lerakta utitaskáját, meg a felöltőjét. Elszaladt a bejáró ajtóig, majd hirtelen visszafordult, meg nézte óráját, egy pillanatig gondolkodott, aztán a mellettem levő székre leült.

Szemben velem egy szemüveges, egyszerűen, falusiasan öltözött, jóarcu öreg uri-

* Mutatvány a szerző «Komédia» című, most sajtó alá írt művéből, mely a szerző saját kiadásában jelenik meg, de megrendelhető a Tolnai Világlapja útján is, fizetve 3 korona, angol bírdískötésben 10 korona.

asszony ült. Az ölében egy üvegforma, papirosba csavart, bekötözött valamit szorongatott. Hol letette, hol felvette, látszott, hogy nagyon gondolja. Egyszer csak nagyot kopant az üveg és összetört. A dunsztos lé esurgott az asztalra, a ruhájára. Szó nélkül, ijedten nézett egy darabig. A káplán oldalvást rámpislantott. Mind a ketten elszorítottunk egy nevetést. Az öreg asszony, szegény, érezte, hogy valamit mondani kéne, legalább is: — A ménkü csapja meg! — Erre aztán mind a ketten elneveltük magunkat, de meg ő is, szegény elmosolyodott.

— Kelenföld, Sárosp, Sárbogárd, Dombóvár, Kaposvár, Zágráb, Fiume felé gyorsvonat, beszállni!

Nagy rohanás az ajtó felé. A kis káplánnal egy kupéba kerültünk. Egy fél fulke volt.

Az öreg asszony Sárbogárdon volt kiszállandó.

— De megállunk-e, kérem?

— Hogyne, persze, meg!

— De én tovább akarok ám menni Szegszárdra, megvár-e a vonat?

— Meg, meg!

— Fiuméig?

— Igen! — felelte a káplán és szinte elpirult bele.

— Köszönöm, — mondja a kalauz, ujjja

hegyével sipkájához bökte és bevágta az ajtót, ahogy csak tudta.

— Juj! — mondta az öreg asszony.

— Szintén Fiuméig? — fordult felém a káplán.

— Igen. És aztán Velencébe.

— Ah! Velencébe? Akkor mi együtt tartunk.

Az öreg asszony Sárbogárdon kiszállt. Egyedül maradtunk. Mind a ketten egyszerre szólaltunk meg:

— Szegény öreg asszony! — és elneveltük magunkat. Még egy ideig variáltuk a dunsztos üveg dögát. Aztán következett a bemutatkozás.

— Nagyon örülök, hogy olyan utitársra akadtam, aki már járt a szép Olaszországban. Régóta ez az én legfőbb vágyam. Mikor Zámbon káplán lettem, elhatároztam, hogy a legelső megtakarított összegemből Velencébe utazom. A plébános ur, egy aranyos, kedves, jó ember, szívesen megengedte. Kétheti szabadságom van. Ő eszközölte ki, neki köszönhetem. Hálás is leszek iránta! Van egy kis pénzem az utra. Vigyázva fogok költeni, hogy maradjon egy kis ajándéka való. Elhatároztam, hogy elmegyek Páduába és onnan egy szép kis Szent Antal-szobrot hozok neki. Milyen boldog lesz. Az ő kedves, egyszerű, fehér szobájában az imázsámolyra teszem le és csak

SZEPESÉGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBNA
BESZEREZHETŐK

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZMA.

Mi nélkülük is, vagy akár ellenük is kötelességünket teljesítjük. (Zajos éljen.)

Beöthy indítványára a legközelebbi ülés szerdán lesz, a ma elfogadott javaslat harmadszori olvasásával és az ujjajavaslattal.

Gajzágó Béla megvált a nagyváradai táblától.

Visszamegy Debrecenbe.

A nagyváradai kir. Itélőtáblának titkos szenzációja van. Napok óta suttogva beszélnek beavatott körökben, hogy a Tábla kiváló elnöke, Gajzágó Béla megvált diszes állásától.

Alig van magyarázata ennek a hirtelen jövő változásnak. Gajzágó Béla pár hónapja áll a nagyváradai tábla élén, mint ismeretes, Debrecenből nevezték ki, ahol táblai tanácselnök volt.

Őszinte szimpátia fogadta az új elnököt, jogászok, bírák az ügyvédi kamara s az egész szocietas sietett örömet nyilvánítani az új elnök előtt. Különösen a bírói karban keltett osztatlan nagy örömet a kinevezés, mert Gajzágó kiváló képességei, széleskörű jogi tudása s nagy judikaturai gyakorlata garantálták, hogy a vezetés továbbra is kiváló kezekben lesz.

Az itteni fogadtatás s a hivatali viszonyok tehát a lehető legkedvezőbbek voltak. Karriernek is fényes emelkedés táblai elnökkel lenni. Mindezek ellenére az új elnök nem valami nagy kedvet érezhetett az itteni élethez s azt mindjárt eskütétele után kimutatta.

Ugyanis az eskütétel után csak másfél hónap múlva költözött át véglegesen Debrecenből. Addig ott tartózkodott. Azóta kedv-

vel, lelkesedéssel és hivatalnoki pontossággal dolgozik, de el nem titkolható nyugtalansággal.

S ennek oka egyáltalán nem a hivatalokban keresendő, tisztán személyes vonatkozás. Gajzágót ugyanis a családi és társadalmi kötelek Debrecenhez fűzik, ott érzi magát otthonosan. Érthető ragaszkodással viseltetik Debrecen iránt, ott lakik rokonsága, sőt családját át sem hozta Nagyváradra. Egyedül él itt és sűrűn utazik haza családjához.

Ezek a kordialis kötelek döntő momentumok az ő elhatározásában. Hozzá közel álló s igen magas személyiség mondotta nekünk a következőket:

— Gajzágó Béla valóban hiányát érzi Debrecennek s habár rendkívül megvan elégedve az itteni viszonyokkal, azért mégis régi állomására vágyik vissza. Családjá Debrecenben lakik s hihetőleg nem is fog Váradra költözni. Az elnök ur megtette a hivatalos viziteket s attól kezdve igen kevés látogatáson volt.

— Természetes, hogy az ő elhatározását még igen sok körülmény befolyásolhatja. Azonban ezek csak kombinációk, melyek egyáltalán nem jelentenek semmit.

Bizonyára egész Nagyvárad mély sajnálkozással fogja látni, Gajzágó távozását s hihetőleg elkövetnek mindent, hogy maradásra bírják.

A király Budapesten. Bécsből jelentik: Az udvarhoz közelálló körökből híre jár, hogy a király március hónapban Budapestre megy és körülbelül három hétig ott fog tartózkodni. Ezalatt az idő alatt mérsékelt számban kihallgatást ad a budai várban.

Politikai afférek.

Désy Zoltán provokáltatta Tisza István grófot a képviselőházban mondott beszéde után. Désy segédei Bolgár Ferenc és Bottlik István, míg a miniszterelnök Odessalchy Géza herceget és Vojnich Sándor bárót nevezte meg segédeiül. A segédek tegnap délután tovább folytatták ez ügyben a tanácskozást.

A tanácskozás eredményéről a Budapest. külön jelentésben számolt be. E szerint a segédek beható tárgyalás alá vették az ügyet, melynek megtörténte után Tisza megbízottai kijelentették, hogy megbízójuk esupán kritikát gyakorolt Désy eljárása felett, de ezzel sérteni egyáltalán nem akart. E kijelentés után a segédek a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánították az ügyet.

Afférje akadt Zichy Aladár grófnak is. Mikor tegnap délelőtt az ülés folyamán Beöthy Pál elnök bejelentette, hogy az üléstől kizárt Beck Lajos kizárása dacára megjelent a Házban, az ellenzék ingerülten kiáltott fel:

— Ez valótlan! Nem jelent meg az ülésteremben!

— Egy hivatalnok jelentette nekem, hogy a Ház területén látta, — szölt az elnök.

— Én is láttam, — erősítette meg Kállay Tamás, aki a függetlenségi pártból lépett át a munkapártba.

— Talán maga volt a „spieli”? — mondotta gunyosan Zichy gróf.

Ezt a kifejezést Kállay Tamás magára nézve sértőnek találta s ezért Szinnyei-Merse Félix és Teleky József gróf utján provokáltatta Zichy Aladár grófot.

akkor veszi észre, mikor eléje térdel reggeli imádkozáskor.

A kis káplán annyi szeretettel, lelkesedéssel beszélt a plébános urról, hogy szerettem volna látni is.

— Milyen ember, ugy korra? Idős?

— Hófehér a haja, nem nagyon öreg 62 éves, de galambbősz! Jóságos, bájos ember. Zámbo aranyos szép falu. A parókian hatalmas hársak, kert közepén hófehér kis ház, három szobával. Egyik ebédlő, másik háló- és dolgozószoba egyben. Nekem a kertre néz a kis szobám. Sok szép könyvem van. Negyven kötet. Az bizony. A templom kicsiny, de nagyon szép. Az orgona már egy kicsinyt fujtat. Egy-két hang mindig kimarad. A tanítóval azért jól tudjuk az „ite missa est“-et. Ott senki sem akarta elhinni, hogy én Olaszországba megyek. Majd viszek nekik emléket. A tanítónak is, meg a hugának...

És kanyargott a gyorsvonat össze-vissza. Zágrábban ebédeltünk. A kis káplán nagyon halkán beszélt a vasúti étteremben, mert — ugymond — csunya egy horvát fészék ám ez. Itt még hallani sem szeretik a magyar szót. Egy kis rövid és halk politika után elrobogtunk Fiume felé.

Velencére nézve bőven el volt látva utasításokkal. Olesó szálloda, jó penzió stb.

Ugy 11 órakor, mikor a Márk-téri isme-

rős galambjaimmal egy stanieli cukrot meg-ettem, bementem a templomba.

A kis káplánt ott láttam térdelni. Mélyen elmerülve, buzgón imádkozott. Nem igen találkoztunk azután. Egy-két napra elmentem Velencéből és visszatérve nagyon is kerestem a magányosságot. Visszajövet ismét találkoztunk. A karján valami csomagot tartott, mint a karon ülő gyermeket szokás. Egy szobor volt, Pádúai Szent Antal szobra. Pádúában vette a plébánosnak.

Elmondta, hogy még nem is akart hazajönni, de fogytán van a pénze. Ez a szobor 50 lira volt. 80-at kértek érte, de valahogy lealkudta 50-re. Aztán most a többi ajándékokra nem jutott pénz. Van ugyan még valamelyes és majd Pesten vesz a tanítóknak valamit.

— Szeretném megmutatni, de nem merem kicsomagolni. Nagyon kényes dolog és többé nem tudnám úgy bekötni, ahogy volt. Nem mertem a táskámba tenni. Össze-vissza dobálják és eltörhetik. Gyönyörű szobor. Majd a kezemben tartom. Ugy mégis csak biztosabb.

Nagy gyönyörűséggel beszélt mindenről. A szép templomokról, képekről, szobrokról. A tenger, a fürdő, a dal.

— Csak már otthon volnánk, — mondogatta. — Hogy fog örülni a plébános ur. Na! Ha ön ismerné őt! Milyen kedves jó ember és mily öröme lesz!

Rettentő unalom után, füstösen, porosan, piszkosan végre bedöcögünk a keleti pályaudvarba. Egyszerre másztunk ki. A kis káplán, karján a Szent Antallal, a kijáratig kísért. Melegen megszorította a kezemet.

— Nagyon örültem, hogy együtt utazhattunk. Én még ma megyek haza. Egy kis valami ajándékot veszek és megyek. Nagy öröm lesz otthon.

— Tisztelem ismeretlenül a plébános urat.

— Köszönöm. Alászolgája.

— Isten vele!

És ebben a pillanatban egy szaladó ember, aki torkaszakadtából kiabált valami Samura, hogy várja meg őt, míg a podgyászát kiváltja, nekimegy a káplánnak.

A Szent Antal lezuhan a kőre és ezer darabra török.

— Pardon! — szölt és elszaladt.

Megdermedtem. A káplán némán, szótlanul állott. Sápadt volt. Szemében egyszerre két nagy, fényes könnyesepp ragyogott.

Odaléptem hozzá.

— Ejnye! Ejnye! — Egyéb nem jött ki a torkomon.

A két könnyesepp végigpergett az arcán.

— Persze, persze. Kinevettem azt a szegény öreg asszonyt... tudja... a dunsztos üveggel... S most engem nevezhetnek ki, büntetésül.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriásiválasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási** cikkek.

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

Bordé Ferenc főjegyző nem megy nyugalomba

Pályázik a polgármester-helyettesi állásra.

Tudvalevőleg Nagyvárad város tisztikarára nagyjelentőségű mozzanat lesz a folyó év tavaszán, március hónapban. Ugyanis azoknak a városi tisztviselőknek, akik hat évenként választás alá kerülnek, márciusban lejár a hat éves ciklusuk s a város törvényhatósági bizottsága rendelkezik ezen állások felett s a tisztújító közgyűlésen dönti el, hogy kit tüntet ki továbbra is bizalmával, vagy pedig új embert választ helyette.

A tisztújítás iránt mindig nagy érdeklődés nyilvánult meg nemcsak a közvetlenül érdekelt tisztviselők körében és a törvényhatóságban, hanem a nagyközönség körében is. Mert jóllehet, hogy közvetlen beleszólásuk csak a törvényhatóság tagjainak van a restaurációba, de az egész város polgárságát érdekli, hogy kiknek a kezébe lesz letéve a további hat évben a város egész egyetemének ügyes-bajos dolga.

Ma különösen fontos ez, mert a város fejlődésében nemcsak hat év, de mondhatni minden nap igen fontos.

Fokozottabb mérvben jelentőségteljes ez a vezető tisztviselőkre, mert tőlük várja úgy a törvényhatóság, mint a nagy közönség az utmutatást, irányítást.

Csak természetes, hogy most, amikor új vezető embereket akar a törvényhatóság a város ügyeinek vezetésébe bevonni a polgármester-helyettesi és egy új tanácsnoki állás szervezésével, már megindultak a kombinációk az új állások betöltésére nézve.

Ezeknek a kombinációknak azonban nem szabad arra a térére kalandozni, hogy régi, teljesen megfelelő, szorgalmas tisztviselők háttérbe szorításával mások mellett hangulatot igyekezzenek kelteni.

Már több közlemény jelent meg a lapokban a tisztújításra vonatkozólag, többkevesebb tendenciával.

Tegnap az egyik helyi ujság azon hírt közölte, mintha Bordé Ferenc főjegyző a tisztújításon már nem is pályázik, hanem nyugalomba vonul. És pedig azért, mert eddig mint főjegyző a polgármestert helyettesítette, a restauráció után abba a helyzetbe kerülne, hogy fölébe jönné az új polgármester-helyettes.

Hát ez egy kissé különös kombináció, de ismerve a dolog hátterét, tudjuk a célt is, ami a közleményt napvilágra hozta.

Arra a közlemény írója egyáltalában nem is számít, hogy Bordé főjegyző előtt is ott az út, hogy a polgármester-helyettesi állásra pályázzék?

Biztos tudomásunk van arról, hogy Bordé Ferenc főjegyző reflektál a polgármester-helyettesi állásra, azt feltétlenül meg is pályázza.

Nem kicsinyeljük mi a közdolgozóban a sajtó jelentőségét, állásfoglalásának sokszor tényekben is megnyilatkozó eredményét, de Nagyvárad város törvényhatóságát is ismerjük, hogy nem indul el egyszerű hírlapi közlemények alapján.

Az ügy részleteire még visszatérünk.

A tábori püspök bőjti pásztorlevele

Egyszerűséget a fényűzés helyébe!

Bjelik Imre tábori apostoli helynök, nagyvárad kanonok a hadsereg és haditengerészet katolikusaihoz gyönyörű pásztorlevelet intézett a közelgő nagy bőjti alkalmából. Ez a pásztorlevél igazi apostoli szózat, egy modern apostol intelme a modern betegségben sinylődő hiveihez. Bár a körlevél a katonákhoz szól, sokat okulhat belőle mindenki.

Figyelmeztet arra, hogy a társadalom bajai nagyra nőttek. A fényűzés, a pazarlás és az élvezetvágy napról-napra nagyobb méretekben fenyegetik az egyesek és családok jólétét.

Hajszá az élvezetek után, telhetetlenség a gyönyörökben, a cifrázkodás és a pompa szerete korunk betegségei.

A szórakozásokban nem a hasznos üdülés a cél, hanem az élvezet. A táncban, a mulatságokban az érzéki ingert keresik, azért van, hogy e mulatságokból megtört szívvel, megzavart lelki békével, lelkiismereti nyugtalansággal távoznak az emberek, undort éreznék és mindig újabb vágyakat.

A színházi előadások oly eseményeket mutatnak be pirulás nélkül, melyek csak növelik az úrt a néző szívében és a színpadi rendezés, a zene, az öltözetek varázs erővel vonzzák a lelkeket a helytelen irányba.

Mi volt az oka Sodoma romlásának? „Ime, ez volt Sodoma veszte: gőg, élvezetvágy, lustaság és keményszivűség.”

És mi volt a pogány népek megsemmisítésének oka? Ezek munkával a nagyság bizonyos fokára emelkedtek, aztán a fényűzés és dözsölés, az élvezetvágy tették tönkre.

Ez a fényűzés, pazarlás és elvhajzás uralkodik a modern világban. Csábító példák vonzanak minden oldalon. Pedig csak mértékletes üdülésre van az embernek szüksége, felfrissülés szükséges úgy a testnek, mint a léleknek, ezt keressük a szórakozásokban, de ne a világ módján, s a világ szellemében.

Azért az Apostollal kér: „Ne tegyétek magatokat hasonlókká a világhoz!” Szülők, anyák, szabadítsátok meg magatokat s gyermekeiteket a világ rabszolgaságából! Mérsékeljétek szórakozásaitokat, mérsékeljétek kiadásaitokat, ne jelenjete meg az emberek előtt a világ szeszélye szerint és annak a módján. A vagyonotok, igazi szükségletek legyen a mérték.

Szoktassátok gyermekeiteket megelé-

gedettségre s óvjátok a szükségtelen igényektől.

A gyermeknek is van szórakozásra szüksége, de gondosan megválasztva; tisztességesen kell, hogy ruházkodjék, de nem szabad cifrázkodáshoz szoktatni; lehet örömet szerezni neki valamivel, de meg kell tanulnia, hogy le is tudjon mondani. Szoktassátok gyermekeiteket egyszerűséghez.

Minden örömekekben Krisztus legyen példányképek s ha az ő szelleme uralkodik a családokban, isteni áldása nem fog hiányozni.

A nevelő intézetek ifjúságához, mint a trón és haza leendő támaszaihoz intéz még buzdító szavakat, hogy vegyék fel a küzdelmet az élvezetvágy ellen. Küzdjenek ellene, amint küzdelmekben hivatásuk lesz, küzdjenek mindig az első között.

Majd a katonákhoz fordul s azt az intelmet intézi hozzájuk, hogy ne legyenek hasonló a világhoz, mely telve van gonosz példákkal s veszélyes alkalmakkal.

Végül úgy az egyesekhez, mint a családokhoz szól, hogy legyenek keresztények s legyenek meggyőződve, hogy az örök és igazi örömök csak a menyországban vannak, a földi örömöknek csak az a céljuk, hogy üdülésül szolgáljanak a földi vándoruton. Krisztus nem követeli az élet örömeinek teljes megtagadását, de tiltja a fényűzést, a pazarlást, az élvezetek és gyönyörök hajhászását. Legyetek szívből és lélekben keresztények és akkor szabadok lesztek a világ szolgásgától.

Szabad már Novák Margit.

Elválasztották Csereynét az urától.

Csereyné ügye végre befejezést nyert s most már valószínűleg végleg le fog kerülni az érdekes szenzáció a napirendről. A nagyvárad királyi törvényszék meghozta az ítéletet: Csereyné Novák Margitot elválasztotta az urától Cserey Dezsőtől, a házasságot felbontottnak jelentette ki.

Az ügy érdekes és szenzációs előzményeit nem kell ismét olvasóink elé tárunk. Az Ujházi-ügyet sokkal élénkebben tárgyalták, pletykálták Nagyváradtól Budapestig és Budapesttől Abbáziáig, s a Szigligeti-színházról a Nemzeti-színházig, semhogy érdekes volna elejétől végig még egyszer elmondani a finom kis históriát.

Szóval Cserey Dezső megindította a válópert felesége ellen. Cserey képviselője dr Krüger Jenő, Csereyné képviselője dr Fekete Ferenc ügyvéd volt.

Cserey Dezső az Ujházi — a Mester nevével összefüggő — hogy is mondjuk — események miatt indította meg a válópert.

Igy azonban egy kicsit tulhosszúra nyúlt volna a per lefolyása. Nehéz, hosszadalmas,

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
S P E C I A L I S T Á J A Nagyvárad. Sas-palota.

iuresa kis bizonyítási eljárás következett volna így, míg a bíróság kimondja az elválasztó ígert.

Az ügyvédek azután közbenjártak a feleknek, hogy más alapon indítsanak válópert. És minthogy a válási szándék kölesönösen megvolt, a férj és feleség ebbe is belementek.

December 19-én tehát új válóper indult meg, új alapon. Ezt a válópert Csereyné indította a férje ellen — hűtlen elhagyás címén.

Az ügyvédek nagyon siettették a válóper lefolyását és így, feltűnően rövid idő, mindössze egy hónap lefolyása alatt a bíróság kimondta a válást. Az elválasztó ítéletet tegnap kézbesítették a feleknek.

Ezzel az ügy a lovagiasság szabálya szerint be van fejezve. Cs. Novák Margit neve mellől elmarad a Cs. betű és most már eljegyezheti magát akár — a szinpadal is, ha a rivaldának nincs kifogása ellene.

és ez vám nélkül került Nagyváradra. Természetesen elkobozták.

Hamis név.

A belényesi csendőrség néhány óra múlva jelentette, hogy Rosenberg Ábrahám nevű kereskedő ott nincs. Ellenben Grósz Sámuel sógora, aki mostanában két napig Váradon volt, az Mózes Ábrahám belényesi tekintélyes kereskedő s két háza van.

A házkutatást tehát Mózesnél tartották meg és meglepő eredménnyel. Ugyanis megtalálták nála a titokzatos fekete bőrtáskát. Azonban a két kiló sacharintól csak egy marék maradt benne.

Vallatóra fogták Mózeset, aki nem akart tudni a sacharintól semmit sem. Tagad mindent! A hordó sacharint eltüntette és nem ad felvilágosítást, hogy hova. A rendőrség azt hiszi, hogy a Körözsbe dobhatta hordóstul. De az is lehet, hogy a vele nexusban lévő ügynökök útján továbbította, vagy értékesítette.

A nagyszabású csempészet leleplezése nagy örömet keltett s a rendőrség nagy apparátussal folytatja a nyomozást.

Leleplezett sacharin csempészet.

Titokzatos fekete táská. — Eltűnt egy hordó sacharin. Figyelik a Körözs vizét. —

A nagyváradai rendőrség nyomára jött egy nagyszabású sacharin csempészetnek, amilyen még nem foglalkoztatta a nyomozó hatóságot. Az ügy annyira titokzatos, olyan szerteágazó, hogy több napi erős nyomozásra volt szükség az első pozitív bűnjel beszerzésére is. Azonban már magában véve egy lefoglalt fekete bőrtáska, amelyben a sacharin mintát hordta az illető, elegendő bizonyíték arra, hogy itt szenzációs leleplezéssel állunk szemben.

A sacharin csempészet nem új dolog. Pár évvel ezelőtt Debrecenben jöttek rá nagyobb csalásra, előbb pedig a fővárosban üldözték nagy vehemenciával. Főleg a likörgyárosok számára szállítják a csempészek, mert nagy cukortartalmánál fogva rendkívül alkalmas a cukor pótlására. De az egészségre igen káros hatással van, azért tiltott eikk.

Nagyváradon öt-hat évvel ezelőtt jelent meg a sacharin, de igen kis mennyiségben. Azóta élelmes és vakmerő ügynökök a paraszt nép között nagyon elterjesztették s átadatlan nép használja, egy mivel porszem nagyszabású adagocska pótol 15—20 kocka cukrot.

A titokzatos ügynök.

Folyó évi január hó 21-én megjelent a rendőrségen Buchter János nagyváradai pénzügyőri főbiztos és jegyzőkönyvbe mondta, hogy a városban egy titokzatos, fekete, hegyes szakállu idegen ügynök jár, aki kristály sacharint akar eladni.

A kristály sacharin a legveszélyesebb, mert ebben van legtöbb méreg.

Utána következik, a jegeces és végül a tablettes sacharin, amelyben már igen kis mennyiségű méreg van.

Azt is jelentette a főbiztos, hogy megtudta, miniszert az ismeretlen ügynök kíséretében egy nagyváradai ember jár és igyekszik vevőt találni a csempészet sacharin számára. A sacharin itt van Nagyváradon. Elrejtették valahova. Egy hordóval érkezett január 19-én.

Igen sok kereskedőnél és gyárosnál voltak, mindenütt eladásra kínálták a hordó sacharint.

A fekete szakállu ügynöknél fekete bőrtáska van, amelyben 1—2 kiló sacharint hord mintá gyanánt.

Izrael Mihály.

A rendőrségen igen erős diszkreáció alatt indult meg a nyomozás. Az egész leleplezést a feljelentő által szolgáltatott adatok alapján Kolontáry János csinálta, aki hosszas utánjárással egymásután derítette ki az ügy homályos adatait és ismeretlen szereplőit.

Legelőször Izrael Mihályt szorították meg. Ez volt az, aki az ismeretlen ügynöknek vevőt kerestt. Izrael Vizi-utcán lakik s a rendőrségen hosszas vallatás után töredelmesen beismert mindent.

— Meghívott egy ügynök az Ujvilág-kávéházba. Fekete szakállu volt, Rosenberg Ábrahám belényesi kereskedőnek mondotta magát. Megkínált, hogy vegyek tőle sacharint. Két kilót mutatott egy fekete bőrtáskában. Kilójáért 300 koronát kért.

— Mivel nekem nem volt ennyi pénzem, megígértem, hogy szerzek neki vevőt. Két napig jártunk a városban. Rosenberg mindenütt hangoztatta, hogy egy hordó sacharinja van Váradon. — Ez körülbelül 30—32 waggon cukornak felel meg. Olyan ereje van, hogy ha Nagyváradon beleöntenek a Körözsbe, az egész folyó édes lenne tőle.

Izrael szenzációs beismerését jegyzőkönyvbe vették. S mivel az állítólagos Rosenberg Belényesre utazott, a rendőrség táviratozott az ottani csendőrségnek, hogy tartson házkutatást.

Orosz burnót.

Izrael azt is elárulta, hogy Rosenberg még Nagyváradon volt, sógoránál tartózkodott, akinek Zöldfa-utcán kapu alatti kereskedése van. Ezt a rendőrség meg is találta. Grósz Sámuel az illető, aki a Zöldfa-utca 12. sz. a héber imakönyveket árul a kapu alatt.

Elrendelték nála a házkutatást, amelyen Kolontáry János r. fogalmazó, Vass Károly detektív és Bonyhády pénzügyőri főbiztos helyettes vettek részt.

Sacharint nem találtak, ellenben a fináncbiztos egy esomó finom orosz burnótra bukkant, amelyet illatos perzsa dohányból készítenek. Ennek vámjá 60 kor. kg.-kint

A téli-sport sebesültjei.

Balesetek a korcsolya és ródli-pályákon.

Délután, ha az ember vigig megy a Rákóczi-uton minden második ember hátán ródli, szkit, vagy pedig a karján csörgő korcsolyát láthat. Még a korcsolya csak hagyján, mert a ligetben és a Körözs hátán egész jó jégpályák állanak a sportolók rendelkezésére. De hová mennek a hölgyek és az urak ródlizni meg szkizni? És ha a gondolkodó elme tulajdonosa nem sajnálja a fáradságot megtudhatja, hogy hol ródliznak és szkiznek a sport rajongók a legnagyobb életveszedelemben.

Tulajdonképen nem is lehet ott semmit sem csinálni, ahol ródlizni járnak. A Gerliczy-utca vakmerő lejtőjét használják ki a hóspikás, szvetteres lányok, asszonyok és urak. Talán nem is élvezik a ródlizást, mert olyan rövid a pálya, mint a nyul farka, csak beképzelik maguknak, hogy ők most „téli-sport a Tátrában.”

Ez a Gerliczy-utcaiban lévő ugynevezett Reményi ródli-pálya különben valóságos melegágya a baleseteknek. A pálya rövid és a ródlizók, különösen azok, akik nem tudnak (pedig legjobbjuk nem tud) kiszánkózni a Rákóczi-ut másik széléig, oda, ahol a villamos kocsi száguldanak. Nincsen kizárva az az eset, hogy egy vagy két lefelé rohanó ródli ugyanakkor ér a sinekre, amikor a villamos kocsi pont akkor fut a Gerliczy-utca előtt. Pedig egy-egy ródlin egy egész család is ül.

Gyakran látható az a jelenet is, hogy ártatlan utasok, amint az állomásra, vagy az állomásról igyekeznek, a Gerliczy-utca tor-

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyváradai fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

kolatánál hirtelen hanyatt vágódnak. Elütötte őket a ródli. A ródli is lebukik, esetleg a karját is kifecamítja, de azért hangos kacagással köszönik meg a szegény áldozatnak, hogy szíves volt a ródli alá kerülni.

Nagyon gyakori volt a komoly baleset is. Így pl. dr. *Móricz Ernőné*, skyzés közben eltörte a karját, *Lakatos Klári*, *Lakatos József* terménynagykereskedő leánya ródlizott és kifecamította a lábát. Több napig, dr. *Móricz Ernőné* persze több hétig fogja őrizni a szobát. Egy kicsit nagy áldozat egy félórát élvezetért, ami mégsem élvezet, mert a pálya borzasztó rosszasága nem engedi, hogy az legyen.

A jégpályának s megvan az áldozata. *Kormos Klára* tíz nappal ezelőtt eleszozott és azóta dagadt lábakkal biceg a szobában.

A jégpályák ellen nem lehet kifogásunk, de lehet a ródlipályának csufolt *Gerliczy-utca* ellen. Szerencse, hogy eddig nem történt halálos szerencsétlenség. Ezt különben sokszor a járókelők akadályozzák meg, akik nem egyszer kapnak el egy épen a villamos, vagy az autó alá siető ródli. Miért éppen a vasútállomás közvetlen közelében csinálnak ródli-pályát? Vagy mindenáron muszáj Nagyváradon ródlizni?

És a hatóság? Vagy korlátlanul szabad a mások és a magunk életét kockára tenni?

Mit játszanak a színházban?

A színügyi bizottság ülése.

Tegnap délután a színügyi bizottság tagjai gyűlésre jöttek össze a városházán. A bizottsági tagok mosolyogva fogadták az újságírók köszönéseit, mintha csak azt mondták volna:

— Ebből a sütetből ugyan nem esznek az urak!

És a következő pillanatban eltűntek a bizottsági teremben, ahol öt órakor megkezdtek a zárt ülést. Ott volt természetesen Erdélyi is. A bizottsági tagok csaknem teljes számban vonultak fel. Hogyne! Hiszen igen fontos feladat várt rájuk. Birálatot kellett mondaniok az új tagokról. Igaz ugyan, hogy nem sokat értek vele, mert az új tagok nagy része már utban is van és akár tetszik, akár nem a színügyi bizottságnak, ők elpályáznak innen. Hogy milyen kritikát gyakoroltak a bizottsági tagok, nem lehet tudni.

A zárt ülés után a bizottság nyomban nyilvános üléssé alakult át. A nyilvános ülésen azonban ugyanazok voltak jelen, mint a zárt ülésen. Legfőbb tárgya volt ennek az ülésnek a színház februári műsora, melyet a direktor terjesztett elő.

E szerint februárban a következő darabok kerülnek színre. *Dolora* (új színmű), *Mérföldkövek* (új), *Katonadolog*, *Sárga csikó*, *Lear király* (új betanulással), *Otthon*, (*Angyal Ilka* 30 éves jubileuma.) *Kétszersült* ki-

rály (*Kerner* és *Szepessy László* új operettje), *Mozikirály*, *A kis király*, *Thigmalion* (új bohózat).

Lesz ezenkívül egy nyilvános jellegű ifjusági előadás is, amikor *Ripp-Ripp* kerül színre.

A direktor által előterjesztett műsora a bizottság változatlanul elfogadta.

Az ülésen a bizottság egyik tagja óvást emelt a jó izlés nevében az *Ilya* c. trágárság színrehozatala ellen. A direktor nyomban kijelentette, hogy megbánta bűnét, hogy színre hozta és azonnal leveszi műsorról. Helyette a parasztheesület megy. Egyben az az érdekes indítvány vetődött fel, hogy ezután — okulva a multak tapasztalatain — a helyi szerzők darabjait a direktor előbb mutassa be a bizottságnak. Ez nem lett határozattá. Pedig ki lehetne terjeszteni né-mely pesti íróra is.

Kutya van a kertben...

Két asszony, egy férj.

Kiskopács község csendes, kicsi falu, amelynek esendjét bizony nem igen zavarja meg valami világraszóló esemény. Nem is erről van itt szó, hanem a *Máriáról*, meg a *Virágról*, két asszony esetpatójáról, amely-lyel tegnap bekerültek a nagyvárad kir. törvényszék elé.

Onnan eredt a baj, hogy az egyik asszony 28 éves, négy gyermeke van már, a másik meg viruló, szemrevaló menyecske, a *Mária*, akinek a férje ura messze volt a falutól, talán Amerikában dolgozott s a menyecske magára maradt otthon.

Virág pedig a férjével, *Mucsá Jánossal* az ifjú menyecske szomszédságában lakott.

És most átadjuk a szót *Virágnak*, aki ékes bőbeszédűséggel és élénk színekkel festette le az ő tettének jogos indokait.

Hát kérem szépen, a *Mária* szemet vetett az uramra. Utána járkált, nem hagyott neki békét. A faluban már suttogtak az emberek. Én megkérdeztem a férjemet, hogy mi igaz a pletykából? Letagadt mindent, engem pedig jól megvert. Én aztán láttam, amit láttam. Egyszer, egy reggel, mikor kifelé ment az uram, a menyecske behívta magához. Megmondtam az asszonynak, hogy hagyjon békét az uramnak. De hiába. Ha reggel, vagy este a férjem a kuthoz ment, a *Mária* utána sietett. Ha volt víz otthon, inkább kiöntötte a vizet, csakhogy elmehessen.

És azután megelégttem a dolgot; egy szép este, naplemente után ismét a férjem után ment az asszony. Én utána siettem. Az uramnak több ízben kijelentettem, hogy most már véget vetek ennek a dolognak.

— Jól van, felelte, én se bánom, csak aztán össze ne veszekedjete.

De mi bizony összeveszekedtünk. Találkoztam az asszonnyal, mondtam neki: hagyj békét a férjemnek.

— Csak azért se, te vén heptikás, azt felelte rá.

Szó szót követett, összemertünk, megkontyoltuk egymást. Ő volt az erősebb, a földre tepert s a körmeivel az arcomba kapott. És, hogy szabaduljak tőle, megharaptam az ujját. De akkor sem engedett el.

Segítségért kiáltottam, jött a férjem, aki ostornyéllal megütötte a menyecskét, kiszabadított és aztán, órá is, meg én rám is ütött vagy hármát, hogy miért nem tudunk békén lenni.

A férj beismeri, hogy így volt.

És most bejön a fiatal oláh menyecske, a sértett.

— Igaz, hogy drágicája voltál ennek az embernek, s azért történt a verekedés? Kérde tőle az elnök.

— Nem igaz, esküdjének meg rá a tanuk, feleli szendén pirulva az asszony. A frappáns feleletet hangos derűtség fogadta minden oldalról.

Az ügy vége egy egész egyszerű kis törvényszéki ítélet: A bíróság *Mucsá János*-nét súlyos testi sértés vétségében mondta ki bűnösnek és tekintettel a nagyszámu és nyomatékos enyhítő körülményekre, 3 napi fogházra ítélte. — Eddig van. —

A biztosítási tisztviselők egyesületet alakítanak.

*

Érdekes és üdvös célt szolgáló mozgalom indult meg tegnap délután a nagyvárad biztosítási tisztviselők között. Eddig egymásután alakultak a különböző asztaltársaságok, egyesületek és klubok, csak épen a biztosítási tisztviselők hallgattak.

Nagyváradon körülbelül 250—300 tisztviselő dolgozik a sokszámu biztosítási irodákban, úgy hogy a magántisztviselő társadalomban a legnagyobb százalékot ők képviselik.

Épen ezért tartják szükségesnek, hogy tömörülve, mint asztaltársaság, egyesület, vagy pedig mint klub egy önálló külön csoportot alakítsanak és egymás érdekeit szolgálhassák, megvédhessék.

Több főtisztviselő már régen belátta az egyesülés szükségét és már annyira jutottak, hogy tegnap délután fél kettőkor az „Elit”-kávéházban megbeszélés végett össze is gyűltek.

Tegnap még csak ismerkedtek a biztosító intézetek igazgatói és titkárai, de kimondták azt is, hogy az egyesülést keresztül viszik és evégből szerda délután ismét össze fognak jönni. Szerdán délután tehát meg fog alakulni a biztosítási tisztviselők társasága. Hogy milyen jellegű lesz, még nem tudják, az azonban már pozitívum, hogy a biztosító társaságok tisztviselői tömörülni fognak.

Munkatársunk meginterjúvolta a mozgalom egyik vezető emberét, aki a következőket mondotta:

— Tény az, hogy meg fogjuk alakítani a biztosítási tisztviselők csoportját. Még nem tudom, hogy asztaltársaság vagy, más ilyen féle lesz-e, azt szerdán délután döntjük el. A hangulatból azt következtetem, hogy a Kereskedelmi Csarnokban, vagy pedig az Omgéban egy külön osztályt fogunk alkotni. Természetesen nincs kizárva, hogy klubot, esetleg egyesületet csinálunk. Tegnap délután ismerkedési összejövetelünk volt, amelyen ki-

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

vétel nélkül részt vett az összes nagyváradai biztosítási irodák titkárai. Tárgyaltuk a kérdést tegnap is mintegy két óra hosszáig, de eredményre még nem jutottunk, mert hiszen ez volt az első alkalom, amikor közösen beszélhettünk a dologról. A tömörülés célja, mint mindig, most is a szolidaritás fokozása, egymás támogatása és az üzleti ügyekben való együttműködés. Hisszük, hogy a megalkulás sikerülni fog és a mintegy háromszáz tisztviselő kollégánkat sikerül majd egy táborba toborozni.

Élet-halál küzdelem a bikával

A csékei állatorvos kalandja.

Tegnap délelőtt izgalmas jelenet játszódott le a szombatsági község háza udvarán, ahol a tenyésztő apaállatokat vizsgálják meg a hatósági közegek. A hivatalos eljárásra Ertsey Zsigmond magyarcsékei főszolgabíró utazott ki Madas József járási állatorvos társaságában.

Délelőtt 10 órakor kezdte meg ténykedését Madas. Egymásután hajtották fel a hatalmas termetű bikákat a bizottság elé. Csaknem minden állat kifogástalan minősítést nyert és már vége felé közeledett a vizsgálat, mikor a legszilajabb bikára került a sor. Riadtan állott meg az öles szarvu, gyönyörű állat a bizottság előtt. Madas állatorvos óvatosan közeledett a bika felé. Az állat azonban folyton szembe fordult vele s egyre nyugtalanabb lett. Mikor Madas közvetlen a bika mellé került, a veszedelmes állat lecsapta a fejét és neki rontott az állatorvosnak.

Madas egy pillanat alatt elkapta a bika szarvát és megpróbálta félrecesavarni. Az óriási erejű állatot ez csak jobban felbőszítette s minden erejével az állatorvosra rohant s fellökte.

Madas az udvar drótkerítésének esett, ami szerencséje volt, mert ha fakerítésnek, vagy falnak esik, föltétlenül belehalt volna a rettenetes csapásba. A drótkerítésnél elesett az állatorvos. Ebben a pillanatban ott termett a bika és szarvát a megrémült embernek szegezve, féllábával annak gyomrára lépett.

Az udvaron lévő bizottsági tagok szinte bémultan, tehetetlenül nézték a rémes küzdelmet. Egyedül Ertsey Zsigmond főszolgabíró volt az, aki elsőnek tért magához meglepetéséből s hatalmas dorongot kapva fel, az állatorvos védelmére sietett. — A legutolsó pillanatban ért Ertsey Madas megmentésére. A bika szarvával az állatorvos fejének szurt, azonban célt tévesztett, csak a füle mellett hasította fel jelentéktelenül. Másodszor is dőlni akart a bika, mikor Ertsey a doronggal hatalmas csapást mért a vérszomjas állat fejére. Egy perere megszedült az állat. Ekkor már másodszor is sujtott Ertsey és a bika abba hagyta a támadást Madas ellen.

Ertsey fellépésétől bátorságot nyertek az

udvaron lévő emberek is, akik lapátokkal, dorongokkal rohantak a megvadult állatra. A bika erre keresztül törve magát az emberek, örülten száguldva menekült az utcákon keresztül a határba.

Madas sebeit azonnal bekötötték és lakására szállították, ahol még most is orvosi kezelés alatt áll.

HUMOR.

*

MISZERINT . . .

Egyik budapesti estilap, a B. N. nemrég valamelyik számában a 2. oldalon «A tudós Akadémia» magyarsága címmel cikket közöl. Ebből a cikkből idézzük szó szerint a következőket:

«A miszerintet ma már csak törvényszéki díjnokok és az Akadémia használja. A középiskolában használata egyenlő: a szekundával . . .»

Ugyanezen lapszám 4. oldalán a «Juansikkaj megkoronázzák?» című cikkben írva vagy:

«Erre a közhitre az szolgáltatott alapot, hogy az elnök elhatározta, miszerint ellátogat a meny templomába . . .»

Nem gondolt rá a cikkíró, miszerint ez ellentmondás?

*

CSALÁDI ÜGY.

Egy külvárosi iskolában a tanító kérdőre vont egy kis fiút, hogy miért jött későn?

— Családi ügyben voltam elfoglalva — felelt a gyerek.

— És mi volt az a családi ügy?

— Reggel hallottuk, hogy elesiptek egy tolvajt s engem az anyám a rendőrségre küldött, hogy nézzem meg, nem az — apámat fogták-e el?

3

A LEHUZÁS.

A színház titkárához beállított egy szabó. Azt panaszkolta a titkárnak, hogy a színház egyik tagjának készített egy drága városi bundát s a színész ur egyetlen fillért sem akar fizetni.

— Egy szép bundát csináltam, — sirta a szabó — négy száz koronába került . . .

— Mit csináljak? — kérdezte a titkár.

— Azt szeretném tudni, kérem szépen, nem lehetne-e ezt lehozni?

— Hogyne lehetne.

A szabó örvendező arcot vágott.

— No, hála Istennek. Csak hogy végre hozzá juthatok a pénzemhez!

— A pénzéhez? — kérdezte a titkár. — Hogy érti ezt?

— Hát az imént tetszett mondani . . . — dadogta a szabó.

— Azt mondtam, — felelte a titkár, — hogy lehet hozni. — De nem a gázsijából, hanem ön, ha akarja, lehozhatja róla a bundát.

*

NEM VÉDHETTE MAGÁT.

Egy többszörös betörőt értek tetten; letartóztatták és hivatalból ügyvédet bíztak meg védelmével.

A fiskális elment a börtönbe, hogy beszéljen a vádlottal.

Előbb elmondatta magának a száraz tényállást, majd így szólt hozzá:

— Maga a csendőröknek, akik nyakoncsipték, mindent bevallott. Nem igen hiszem, hogy volna valami módja a védelemre.

Elkeseredett hangon szólt erre a zsivány:

— Magam sem hiszem, tekintetes ur. Hogy is volna, amikor azok a huncut csendőrök elvették a bicskámát!

Balla Béla kiállítása.

Nagy bizalmatlansággal mentem föl Balla Béla kiállítására, mert az eddigi képkiállítások fárasztó szenzációkkal szolgáltak. Azonban Balla festményei a huszadik tárlat után új meglepetések az ember számára.

Első pillanatra, mikor az ember átfutja a kiállítás anyagát, határozottan imponál a művészi felfogás tisztasága. Sehol nem rikolt ki egy-egy bizarr vonal, sehol sinces nuditás, vagy nehezen érthető impresszionista vallomás. Ragyogó, élénk színek dominálnak, néhol érdekes köd pihen a tájon, az elmosódó alakok is rendkívül szerencsésen emelik ki a gondolatot.

Balla Béla elsőrendű művész.

A magyar pikturában talán még nem festették úgy meg az őszi hangulatot, mint ő az *Őszi délután* című képén. Egyszerűen lebilincseli a nézőt. Nem is illik itt semmiféle irányt, semmiféle más művészt, emlegetni, egyszerűen élvezni kell ezt a képet, amely szerintünk koronája a kiállításnak. Azt hiszi az ember előtte, hogy az Allè innenszö végén áll.

Érdekes, hogy a kivitelben és felfogásban merész, absolute nem tesz concessziót a közönség kedvéért. Mégis a legartisztikusabb felfogással is a legszolidabb hatásokat tudja elérni. Keresztül sugárzik technikáján a tehetség, amely gyönyörködtetni tudja a laikust, diletánst és műértőt egyaránt.

Különösen szépek a virágai. Élnek. Frissek, mintha most tépték volna őket. *Parkrésztele* eleven, csodás vászon, amelyen selyem fü nő a virágos grupp körül.

Egy másik nagyobb képén ezüst tengeren vörös vitorlás fut. Nagyszerű téma. Velencei képei igen sikerültek. A Szt. Márk térből kettő van. Az egyik jobb. Egy dalmát kikötő álmos nyugalomát pompásan eltalálta. Van több novellisztikus képe (*Légyott*, *Aggodalom*, *Séta a parkban*.) Kerüli a komor hangulatot, színei élénkek, viganós parasztjai nevetnek, a falusi *Lóverseny* futó paripáin tul egy komikus tömeg rajzik, a *Panoráma* előtt pazarul ragyognak ugyanazok az egyszerű piros, arany színek, amelyek — gondolom az *Arbe* — című képén, ahol az asszonynak piros perkál blúza van — a legmélyebb értelmet nyerik.

A *kirándulók* eredetisége meglepő. Szép a *Santa Maria de la Salute*. Van egy pár kép, amelyre kék köd van öntve s ezen

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-butórokat, teljes lakásberendezés, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

át márvány paloták patinája csillog. Nagyon szépek tengerparti tájai.

A víz erejét, a tömeg roppant indulatát a fehér színnel fejezi ki mondhatni bámulatosan.

A kiállítás ma délelőtt nyílik meg. Elvezet megnézni! (p. j.)

A Kaszinó táncestélye

Az ideai farsang egyik legszebb, legfényesebb mulatsága volt a tegnapi Kaszinó-est, amely a régi hagyományokhoz hiven az idén minden ízében pompásan sikerült. A vilányfényes teremben mámoros parfümiltat szállott, gyönyörű festői képet nyújtott a pazar női toillettek tarka sokasága, a színes, aranyos uniformisok s a komoly fehér plasztros fekete frakkok hullámzó serege.

Fél 10 óra felé egymásután jöttek a vendégek és csakhamar kibontakozott az est ragyogó pompája.

Bura Kárcsi rázendített a Kaszinó-esárdásra, megkezdődött a tánc s a legvidámabb farsangi hangulatban tartott reggelig. Mámoros jókedvben ropták a táncot a párok. A multból előkerült a gyönyörű és kedves cotillion és hódítva vonult be a Tangó.

A jelenvolt gyönyörű és előkelő közönség soraiban a következő hölgyek nevét sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Hlatky Endréné, dr Fráter Imréné, Paczák tábornokné, Csécsi Nagy Imréné, Gálbory Józsefné, Poynár Ernőné, Böszörményi Gézáné, Balogh őrnagyné, Hosszu Jánosné, Kolozsváry Sándorné, Benda Gyuláné, Kiss Döméné, dr Kenéz Sándorné, Némethy Ferenéné, Medvigy Ferenéné, Puky Miklósné, Cserneezky Józsefné, Mártonffy Marcellné, Kovács főhadnagyné, Tatár Z.-né, Rech Gusztávné, Kepes L. Miklósné, Tóth Béláné, Laszky Árminné, dr Wallner Odónné, Németh Istvánné, dr Verzár Istvánné, Várnai Istvánné, Olasz Elemérné, Kakas Istvánné, dr Pajor Kálmánné, dr Örley Györgyné, Baranyi Tihamérné, Zathureczky Istvánné, dr Moskovits Józsefné, özv. Gorove Árpádné, Werner Kálmánné, Csánány Jenőné, Móriéz Péterné, Govrik kosné, Zigre Miklósné, Demetrovits Elekne, Jantsovits Jenőné, Illés Istvánné, Miheska Jajosné, stb.

Leányok: Balogh Erzsike, Kiss Valici, Kolozsváry nővérek, Sárfy Erzsike, Cserneezky Mici, Ratsék Duci, Hlatky Duci, Rech Tuci, Kepes Nusi, Laszky Adica, Wallner Joli, Szilágyi Luli, Németh Ilonka, Várnai nővérek, Ravazdy Ilonka, Olasz Gizi, Kakas nővérek, Pajor Erzsike, Zathureczky Gizi, Baranyi nővérek, Fényes Alice, Bérczy Rózsika, Szidor Zsóka, Móriéz Marianne, Ellenés Ilike, Jankovich Lidia, Stépán Bébi, Komzsik nővérek stb.

A Tangót Kolozsváry nővérek táncolták.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HÍREK

Tájékoztató.

Január 25. Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Január 25. d. u. 3 ó. Nagyváradi Athletikai Club közgyűlése a városházán.

Jan. 25. Csatornázási biz. ülése a városházán d. u. 4 órakor.

Január 27. Polgári Takarékpénztár közgyűlése d. u. 4 órakor.

Jan. 29. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése délután 5 órakor.

Január 31. Nagyváradi Hitelbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Január 31. A keresztényszocialista építőmunkások nagyváradi szakszervezetének táncestélye a Kath. legényegyletben.

Február 1. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 1. A Kath. legényegylet házi estélye saját helyiségében.

Február 1. Evang. nőegylet teaestélye a Sasban.

Február 6. A velencei Kath. Kör teaestélye.

Február 7. A postatisztek hangversenye és tánc estélye a Keresk. csarnokban este 9 órakor.

Február 8. Izs. nőegylet teaszurja a Ker. Csarnokban d. u. 5 órakor.

Február 8. Belvárosi Népbank közgyűlése d. e. 11 órakor.

Február 8. Nagyváradi Agrár takarékpénztár közgyűlése.

Február 26. Bihoreana takarékpénztár közgyűlése.

* A győri püspök Nagyváradon.

Várady L. Árpád győri püspök ma este 7 órakor a gyorsvonattal Nagyváradra érkezik s gróf Széchényi Miklós püspök vendége lesz. Várady L. Árpád hétfőn délben tovább utazik Szamosújvárra Hosszu Vazul püspök látogtására.

* 54000 koronát kap a nagyváradi rendőrség.

A nagyváradi rendőrség a mult évben 27000 korona államsegélyt kapott. A segély kiutalása alkalmával mindenki azt hitte, hogy az államsegélyt nyomon fogja követni az államosítás. Ez a föltevés azonban még az idén sem valósul meg, legalább e mellett szól Sándor János belügyminiszter legújabb rendelete. A miniszter ugyanis tegnap aláírta a városi rendőrségek államsegélyeiről szóló utalványokat. E szerint minden törvényhatósági és rendezett tanácsu város rendőrsége a mult évi államsegélynek a kétszeresét fogja kapni. A miniszter által összeállított kimutatásban és utalványban Nagyvárad részére 54000 korona van felvéve. Az örvendetes miniszter intézkedés a napokban érkezik meg a városhoz.

* A Sebeskörözs-társulat új pénztárnoka.

A Sebeskörözs ármentesítő társulat választmánya tegnap tartott ülésén új pénztárnokot választott a Ficzek Lajos ügyvéd elhalálozásával megüresedett pénztárnoki állásra. A választás Fenyődy József esett, ki már előbb is egy felvidéki ármentesítő társulatnak pénztárnoka volt.

* **Pál fordulása.** Pár nap óta derekasan beköszöntött a hideg. Tegnap reggel 7 órakor a hőmérő R. — 17 és fél fokot mutatott. Ma van Pál fordulása, a kalendárium szerint. A régiek jóslást fűztek ehhez a naphoz. Ugyanis azt tartották, hogy ha ezen a napon ködös idő van, az évben járványok pusztítanak.

* A hétfői megyebizottsági tagválasztások.

Az általános megyebizottsági tagválasztások után több bizottsági tag lemondott mandátumáról, voltak olyanok, kiket két helyen is megválasztottak, Szentjobbon a választási elnök nem jelent meg s így új választási határidőről kellett gondoskodni. Micskén Beöthy Ödön halálával üresedett meg egy hely. Az üresedésben levő helyek betöltése hétfőn fog megtörténni. Szalárdon Kelemen József főszolgabíró elnököl a választáson. Itt Szabó István a hivatalos jelölt, akit minden valószínűség szerint meg is választanak. Szentjobbon Kovásznay Marcell főszolgabíró elnököl. Kovásznay Marcell, Hegedüs István és Detvándy Lajos a hivatalos jelöltek. Micskén és Esztáron nincs jelölt. Az előjelekből ítélve minden községben a hivatalos jelölteknek fognak győzedelmeskedni.

* Csoportvezetői értekezlet.

A Katholikus Népszövetség csoportvezetői ma, vasárnap d. u. 4 órakor a Népszövetségi Hitelszövetkezet helyiségében értekezletet tartanak. Az értekezlet megállapítja az évi ünnepélyes közgyűlés idejét és programját, foglalkozni fog a jogvédő irodával, a Hitelszövetkezet, a Népszövetségi Otthon és a téli lelki gyakorlatok, a keresztény szocialisták ügyével, általában a Népszövetség akcióival. A rendkívül fontos értekezleten az összes csoportvezetők megjelenését kéri az igazgató.

* Közművek a Nilgesz-telepen.

A Nilgesz-telepen épült házak tulajdonosai közül 20-an kérvényt adtak be Nagyvárad városához, amelyben járdát, csatornát és vilamos világítást kérnek. A v. mérnöki hivatal a kérelemre jelentését bemutatta, amelyben javasolja, hogy a járdát készíttesse el a város, mert ez anyagilag is előnyösebb. Ugyanis az ut és járda állandó kavicsolása, homokozása többbe kerül a városnak, mintha állandó jó burkolattal látják el a telep utait. A csatornázás iránti kérelem azonban a telep mellett levő vasutvonal miatt nehezen létesíthető. A villanyvilágítás szükségét is elismeri a mérnöki hivatal, de erre nézve a villamos telep igazgatója adhat nyilatkozatot.

* Megérkeztek az Amke internátus tervei.

Tegnap délután érdekes esomagot hozott a posta Jantsovits Jenő árvaszéki ülnöknek az Amke nagyváradi ügyvezető titkáranak. A csomagban az egyesület budapesti vezetősége küldte meg ez Amke által Nagyváradon létesítendő internátus terveit. A tervek szerint az internátus pompás két emeletes palota lesz, mely 150 növendéknek ad majd helyet. Az egyesület ügyvezető főtitkára és műszaki tanácsosa ma érkeznek Nagyváradra és még a mai nap folyamán be is mutatják a terveket Rimler Károly polgármesternek.

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESETBEN AJÁNLVÁ.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK

ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményü

sérvkötőit,

anatómiai sérvkötők,

szuszpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási cikkeket, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálok, bidég,
amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, műlá-
bak és művégtagok, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek.

Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. :: Órlási nagyraktár. :: Tisztviselők és iparosoknak árendéjmeny.

* A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése. Nagyváradi legrégebb és legtekintélyesebb pénztárosa, a Nagyváradi Takarékpénztár ma, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja évi közgyűlését. Az országos nevű pénztárat beszámolója, a gazdasági válság dacára is öröndetes eredményt mutat fel s igazolja azt a nagy bizalmat, amelyet a közönség ezen régi kiváló hírnevű pénztárat iránt tanusít. A Nagyváradi Takarékpénztár kilüszött feladatát, e város és megye közgazdasági életének fellendítését és istápolását az elmúlt évben is dicséretes eredménnyel töltötte be s ezáltal ugy Hofbauer Pál vezérigazgató, valamint az egész igazgatóság a közönség háláját derekasan kiérdemelte.

* Esküvő. Dr Személy Kálmán kiváló képzettségű, előkelő budapesti ügyvéd, dr Személy Kálmánné polgári leányiskolai igazgató, lapunk kitűnő tollu munkatársának fia ma vezette oltárhoz Tóth Etelkát, dr Tóth Mihálynak, a reáliskola tudós tanárának, a kiváló geologusnak leányát. Az esketést Imrik S. Zoltán plébános végezte a várad-olaszi róm. kath. templomban s gyönyörű beszédet intézett az új párhoz. Násznagyok voltak: Krizsanovszky János városi tanácsos Miskolcraól és Kovács József bajai földbirtokos.

* A városi havidijasok kérelme. Nagyváradi város szolgálatában jelenleg 24 havidijas irnok van. Ezek között van olyan is, aki már 30 év óta van a város szolgálatában. A havidijasok jelenleg 1200 korona fizetést és 400 kor. lakbért kapnak. Most kérvényt adtak be a városhoz, amelyben azt kérik, hogy három osztályba sorozzák őket és pedig akként, hogy három fokozatba előléphessenek, 4—4 évi szolgálat után. Így a III. fizetési fokozatban marad a mostani 1600 korona összilletmény, míg a II. fokozatban 1800, a III. fokozatban 1900 korona összilletményt élveznének. Kérelmük támogatásául hivatkoznak a nehéz megélhetési viszonyokra és arra, hogy a havidijasok nagy része családos és a jelenlegi csekély díjazásból nem képesek magukat és családjukat fentartani.

* Konrád Márk magyar nemes. Fővárosi tudósítónk értesítése szerint dr Konrád Márk orvos-tanár, a nagyváradi bábaképző intézet nyug. igazgatójának a közegészségügy terén szerzett érdemeiért királyi felsége a magyar nemességet adományozta, a tornyosi előnévvel. A legmagasabb elismerés ezen megnyilatkozása bizonyára általános örömet kelt Nagyváradi urti társadalmában, ahol ösmerik dr Konrád-Márk kiváló egyénisége, széleskörű, alapos szaktudása mellett azt a buzgó, fáradhatlan munkálkodást, amelyet a közügyekben, de főleg a közegészségügy terén kifejtett. Évtizedek óta odaadással intézte a vezetésére bizott intézetet s azt előkelő nivóra emelte. A város érdekében is sokat fáradozott, mint a törvényhatóság tagja és a közegészségügyi szakbizottság elnöke. Kiváló szaktudását az ország legelső orvosi köreiben is elismeréssel honorálták mindég. A köztisztviselésben és közbeesülésben álló derék férfiut már tegnap sokan keresték fel üdvözlötükkel a szép és jól megérdemelt kitüntetés alkalmából.

* Adomány. A Magyar Általános Hitelbank itteni fiókja 20 koronát adományozott a nagyváradi koldusápoló intézetnek.

* Képkereztetések olesó árban és nagy választékban készíttetnek Szent János-utca 46. sz. alatt. Gyógyszertár mellett.

* Képkiallítás Belényesben. Nívós képkiallítás nyílt meg tegnap Belényesben. Jónévű fővárosi festők rándultak le egy hétre, hogy ugy a saját műveikből, mint a belényesi műkedvelő festők műveiből tárlatot rendezzenek. A fővárosi festők művein kívül igen ügyes és jól sikerült képei vannak Juhász Mancinak, aki a nagyváradi Orsolya zárdában sajátította el a festészetet. Sikerült tájkepei vannak Bodó Gyulánának és Kmeecz Gézáának. Dr Buder Ferenc szobor és képgyűjteménye szintén nagy érdeklődésnek képezi a központját.

* Halálozás. Özv. Moharos Istvánné sz. Verebélyi Matild, élete 51. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése holnap, december 26-án délelőtt 10 órakor lesz a Gyár-utca 9. számú háznál.

* Ertsey Zsigmond installációja Tegnap este 9 órakor fényes bankett keretében installálták a magyaresékeiek Ertsey Zsigmondot, a járás új főszolgabíróját. Ebből az alkalomból a Kaszinó nagytermében 120 terítékű bankett volt. A közszeretben álló főszolgabíró ünneplésére nemesak a járásának tisztikara, hanem a vármegye más járásából is szép számmal jöttek össze. Nagyváradról a központi tisztikar képviselőiben Verner Kálmán és György László utaztak ki. A bankett este 9 órakor kezdődött s a hajnali órákban ért véget.

* Jégünnepély a Sporttéren. A koresolyázás kedvelőire jó világ jár s Halifax hívei kedvük szerint áldozhatnak a jég sportnak. Nagy közönség keresi fel naponként a Bunyitay ligeten levő jégpályát. A városi Sporttéri jégpályán pedig ma, dec. 25-én jégünnepély lesz. A tüszöltö zenekar délután 2 óratól este 6 óráig hangversenyez. Jegyek: felnöttek részére 80 fill. deák jegy 50 fill., kisérők belépti jegye 40 fillér. Ezen árak csak a zenés napokra értendők. A városi jégpálya kezelő kéri a közönség látogatását.

* Egészségtani előadás a Kath. Legényegyletben. Ma, vasárnap délután fél 5 órakor a Kath. Legényegyletben előadást fog tartatani dr Roszkopf Béla orvos és főgimnáziumi egészségtanár hasznos tudnivalókról a mindennapi életben az egészségügyi szabályok köréből. Érdeklődőket szívesen látnak.

* Elhunyt 48-as honvéd. Pár nap mulva a századik születési napját érte volna meg Biró János bihardobrosdi lakos, aki a 48-as szabadságharcban számos, véres ütközetben vett részt, mint honvéd. Az öreg honvéd pár hónap óta a belényesi kórház lakója volt, ahol odaadó gondozásban részesítették. Tegnap reggel rövid szenvedés után meghalt az agg honvéd. Temetése hétfőn reggel lesz. Az elhunyt iránti kegyeletből, a kórház nemesszivű gondnoka lépéseket tett, hogy Biró tetemeit ne oly egyszerű temetésben részesítsék, mint a teljesen idegen ismeretlen, kórházi halottakét. A temetésen sokan vesznek részt Belényesből, ahol csaknem mindenki ismerte a nagy idők tanuját.

* Kóbori Rózsi újabb áldozata. Tegnap délelőtt Budapesten özv. Tisehovszky Györgyné, aki Turesányi Emilia volt házvezetőjének, Kóbori Rózának nagynénje Országház-utca 13. számú ház előtt, ahol évek óta lakott, a villamos elé vetette magát. Életveszélyes sérülésekkel huzták ki a villamos-kocsi alól és a mentők az Uj Szent János-kórházba szállították, ahol az első

emeleten helyezték el és dr Bornemissza vette kezelés alá. Az özvegy asszony ötvenhároméves és elhunyt férje hosszú ideig a belügyminiszteriumban volt alkalmazva. A beteg állandóan eszméletlen állapotban fekszik. A mentők a zsebében egy papirdarabot találtak, amelyre ez volt írva: „Nem vagyok rabiógyilkos.” Nyilván rokona Kóbori Rózsi bűncselekménye miatt érzett szégyene vitte a kétségbeesésig.

* Nagy tombola estély a Fekete Sas kávéházban. Ma vasárnap este ismét nagy tombola estély lesz a Fekete Sas kávéházban, a főnyeremény Papp Zsiga hírneves festőművész 200 korona értékű festménye lesz, a többi tizenegy nyeremény is mind igen értékes, s így előreláthatólag ismét ott lesz városunk előkelő közönsége a Sas kávéház tombola estélyén.

* Uj női zenekar a Koronakávéházban. Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rác Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedű és kupló énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedű és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szolista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bögös és Fonyó Tihamér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a Nevetőférfj, Katona dolog, a Mozikirály stb. és az összes klasszikus újdonságokat. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor Szives pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

x Aki sikerrel akar hirdetni, forduljon a Leopold Testvérek hirdető vállalatához Budapest, VII., Erzsébet-körut 41, ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* Egy jóforgalmu sütőde lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó. Cim a kiadóban.

x Hány ezer szert használnak köhögés ellen? Európában egyszerűen meg sem lehetne átalapítani a sok köhögés elleni szerek számát. Az amerikai ebben is praktikus, az csak olyant használ amiről biztosan tudja, hogy használ azért ott csak a Szilention tablettá fog, olesó és biztos. Tudtunkkal itt Váradon is van már a Szent László-téren egy drogeriában 60 fillér árban.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse Biró László és Tsa urinői- és papi szabókat. Meglepo olesó árak, modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyváradi, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olesó árban szerezhett be mindenki Nagy Sándor első divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagékapu mellett.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bi-hardobrod állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11-95.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautomobilokat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Körház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. *Telefon: 13-52.* Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Ha a választást megsemmisítik.** Mi azért is elmegyünk a *Párisi Bazárba* a *Sas passágéba* és választunk magunknak játékokat, ajándéktárgyakat. béli és farsangi cikkeket.

x **Teljesen ujonnan van átala-** **kitva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van diszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik *Fitz Sándor* bérlő.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szihta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek, trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Sikkes, elegáns** modell kalapjaimból visszamaradt szép választék, azokat féláron alul árusítom. Gyáskalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készítek is. Tisztelettel **Ujhelyi Róza** Nagyvárad, Rimanóczy-utca Royál-kávéházzal szemben.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Felhívás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, u. m.: férfi és női ernyők **óriási választékban**, női, férfi és gyermek téli keztyűk, gallérvédők, női lélekmelegítők, zsebkezdők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és acélárak és egyéb dísz tárgyak óriási választékban, minden elfogadható áron. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyezük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS** és **TÁRSA.**

x **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** **Bartos és Társa** (a Széchenyi-szállóval szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**“ **Helyi és vidéki telefon-szám 1359.**

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **ZCMEOR SÁNDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testgyógyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Meghódította a hölgyeket** **MILLE JULIETTE** elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján patota (Emke mellett). Telefon szám 827.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cőgtáblák, takaréktűzhelyek. Lev. lap hívásra azonnal megjelenek.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré
színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

A legszebb kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szajpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csőpfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít
Engel Dezső,
viaszgázott fogtechnikus.
N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb ajándék orvosoknak és ügyvédeknek egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműk, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

„The Roerwelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Tatárjárás; este: Tökéletes asszony.

Hétfő: Tökéletes asszony.

Kedd: Tökéletes asszony.

Szerda: Tökéletes asszony.

Csütörtök: Katonadolog.

Péntek: Mozikirály.

Szombat: Dolora. (Eredeti bemutató előadás.)

Vasárnap d. u.: Éva. Este: Viola, az alföldi haramia.

A tökéletes asszony. Teljesen készen várja a színház Lehar diadalmas operettjének: A tökéletes asszonynak vasárnap esti bemutató előadását. Mai napon tartotta meg a színház az első főpróbáját az ujdonságoknak. Az összes szereplők a legnagyobb szeretettel és lelkesedéssel látják el feladatukat és olyan mérvű ambícióval, minőt a kivételes értékű műveknek lehet csak szentelni. A darab tárgya merőben különbözik a sablonos operettek szövegétől.

IRODALOM

Az Élet című szépirodalmi képes hetilap január 25. számában G. Miklósy Ilona folytatja a színészi életből merített tárgyú regényét, elbeszéléseket találunk Szemere Györgytől és Elek Alfréd-től, továbbá versfordításokat Loerketől, eredeti költeményeket Garay Annától és Falu Tamástól. Halasi Andor portrét irt Greguss Agostról, az első magyar esztétikusról; Móricz Pál hangulatos visszaemlékezést közöl Wolafka püspökről. Ezenkívül a rendszeres rovatok és bő illusztrációk tarkítják az Élet legújabb számát. Szerkeszti Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Előfizetés félévre 10 kor, a Tiszántúl előfizetői részére 8 kor.

A „Vasárnapi Ujság“ január 25-iki száma szenzációs képek változatos sorozatát közli a Szent István dreadnought fumei vizrebocsátásáról és gróf Tisza István zágrábi látogatásáról. Igen szépek a tátrai téli sportképek, a Matyólakodalom nemzeti színházi előadásának képei, Pörge Gergely művészi rajza, a budai régi török fürdők képei. Szép-

irodalmi olvasmányok: Szini Gyula és Lagerlöf Zelma regénye, Oláh Gábor verse, Bodor Aladár novellája, Schöpflin Aladár színházi cikke. Egyéb közlemények: Őrgróf Pallavicini Ede arcképe és nekrológja, eikk a legöregebb magyar huszárról, kép a japáni vulkán-katasztrófáról s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.)

MULATSÁG

Postatisztviselők zenegyese- tének hangversenye a Keres- kedelmi Csarnokban.

A postatisztviselők kebelében évek óta működik egy zenegyeselet, amely havonként az egyesület zenetermében jól sikerült házi estélyeket rendez. Ezeket az estélyeket csak a tagok és azok hozzátartozói látogathatják, mert a postapalotában levő helyiség oly szűk, hogy a tagok is csak úgy vehetnek mindnyájan részt a hangversenyeken, hogy minden hangversenyt megismételnek. A zenegyeselet iskolát is tart fenn a tagok gyermekei részére, ahol igen szép eredményeket érnek el.

Evek óta óhaj volt a tagok részéről, hogy egyszer egy nyilvános hangverseny keretében táncal egybekötött mulatságot rendezzenek.

Ezen óhajnak engedve, február 7-én este 9 órakor a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségében zeneestélyt rendeznek a postások, amelyet tánc fog követni.

Az estély iránt igen nagy az érdeklődés.

Kolonbál.

Antalfy Margitka Hegedüs Rezsóné urnó védnöksége alatt álló kolonjának tegnap volt a bezáró bálja, amely fényes sikerrel zajlott le. Előkelő szép közönség töltötte meg a termet s a legvidámabb hangulatban mulatott a jókedvű fiatalság.

Bevezetésül művészi táncokat lejtettek, melyeknek mindegyike valósággal meglepte a jelenvoltakat. Hegedüs Mariska magyarul szólót táncolt igen szépen, majd egy öt éves baba, Voszka Mariska angol táncot lejtett igen bájosan. Meglepő volt gracióz finomságával a japáni balett, amelyet Hermann nővérek, Hegedüs Mariska és Csanády Irénke táncolt.

Pirovics Zsenike spanyol táncot táncolt s amit ez a kislány produkált, az már kész művészet. A Silvesteri kaszinó-est publikumát is elragadta táncával.

A cake-walket Hegedüs Mariska, Pirovics Zsenike és Pirovics Jóska táncolták zajos tapsokat aratva.

Topsál Böske angol táncot lejtett igen szépen.

Bájos volt Kriszto Ilonka és Wallerstein Böske tiroli tánc.

Végül a Tangót az összes növendékek táncolták.

A tanítványok a védnököt szép virágcsokorral, a tanítónőt, Antalfy Margitkát pedig értékes briliáns-gyűrűvel lepték meg.

Az evangélikus nőegylet tea-estéje. Az evangélikus nőegylet szokásos tea-estélyét vasárnap, február 1-én tartja meg. A máskor is pompásan sikerült mulatság ezuttal nagyszabásúnak és élénken látogatottnak ígérkezik s a ren-

dezői teendőket maguk a nőegylet vezető urnók végzik olyan buzgalommal, odaadással, amely ritkítja párját, de egyben biztosítja a legnagyobb sikert. A multság a Vigadóban lesz.

Farsangi háziestély a Kath. Legényegyesületben. Február 1-én, vasárnap háziestélyt rendez az egyleti ifjúság, melyre meghívják az egylettel együtt érző vendégeket. E táncestély iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik, s e jelekből ítélve ez a táncestély egyike lesz az idei farsang legjobban sikerült multságainak.

A keresztény szociálista építőmunkások január 31-én táncestélyt tartanak a katolikus legényegyletben. Az a siker, melyet a keresztény szociálista építőmunkások első táncestélyükkel értek, garantálja a másodiknak fényes sikerét is.

IGAZSÁG- SZOIGÁLTATÁS

Megölte a gyermekét.

Seferik Istvánné nyitramegyei tót asszony Schwartz Ferenc fancesikái birtokán több száz társával együtt a mult nyáron aratómunkásnak volt alkalmazva. Az asszonynak, akinek férje Amerikában él, gyermeke született Fancesikái-pusztán. Nem akarta, hogy kiderüljön a dolog, s a kis gyermeket bedobta a szomszédos tó vizébe. A munkások azonban hamar észrevették a csecsemőt, kiházták a vízből, azonban a kis gyermek pár óra mulva meghalt.

A kir. ügyészség gyermekölés büntette miatt emelt vádat a szivtelen anya ellen akinek ügyét tegnap tárgyalta a nagyváradi esküdtbiróság Hermann Aladár törvényszéki bíró elnökletével. A vádat Miskovszky kir. ügyész képviselte, a védelmet dr Gáspár Miksa ügyvéd látta el.

Az asszonyt egy napi tárgyalás után a bíróság az esküdtek verdiktje alapján egy évi és 6 havi börtönre ítélte.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

Dr Hirschmann Gyula

ügyvéd, irodáját

Rákóczi-ut 13. Weiszlovits házba helyezte át. (Apollóval szemben.)

Donát-féle

kereskedelmi
magántanfolyam.

TANIT:

Gyorsírásra,
Gépirásra,
Szépirásra,
Számtanra,

Könyvvitelre,
Magyar levelezésre
Német levelezésre,
Német nyelvre

legpraktikusabb módon
legrövidebb idő alatt. ::

KÜLÖN ESTI TANFOLYAMOK

ELŐKÉSZIT:

összevont polgári iskolai vizsgákra.

ELFOGAD:

Fordításokat! német, francia s cseh nyelvre.
Könyvrevíziókat. Könyvfelfektetéseket.

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

TÁVIRÁTOK

A pápa beteg.

Róma, jan. 24.

A pápa állapota nem kielégítő. Erőszakkal megakarja tartani a kihallgatásokat. Orvosai ellenzik. Injekciókat kapott s megártott neki a hidegebb idő.

Vérengző hadnagy.

Pétervár, jan. 24.

Egy mulató társaságban tegnap éjszaka Kolzakov hadnagy agyonlőtte Stefanovits cigányprimást és két nőt megsebesített. Letartóztatták.

Titkos tanácsosok esküje.

Bécs, jan. 24.

A király ma délelőtt fogadta Schönbrunnban az új titkos tanácsosok és pedig Balogh Jenő igazságügyminiszter, Sándor János belügyminiszter, Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter, Szilassy Aladár a közigazgatási bíróság másodelnöke és Marx János volt államvasuti elnökigazgató esküjét.

Az ünnepi aktusnál Berchtold Lipót gróf közös külügyminiszter, valamint egy főkamrás képviselőben Paár gróf lovasági tábornok, főhadsegéd segédhezett. Az eskümintát Mende udvari és miniszteri ta-

n ácsos olvasta. Az eskü után a király az ut titkos tanácsosokat egyenként különkihallgatáson fogadta.

Halálos vasuti szerencsétlenség. Mátészalka, jan. 24.

Ma az itteni vicinális vonat gépje elütött egy kocsit, melyen Szücs Gyula földbirtokos ült a feleségével. A mozdony oly erővel ment a kocsinak, hogy Szücs Gyuláné és a kocsis szörnyet haltak. Szücs súlyos sérüléseket szenvedett.

Feszült a viszony Orosz és Svédország között. Pétervár, jan. 24.

Orosz és svéd értesülések szerint a két ország között igen feszült a viszony. Illetékes svéd körök Oroszország hadi készülődései, úgy tudják, hogy Svédország ellen irányulnak.

A szombathelyi püspök a bajor királynál.

Szombathely, jan. 24.

Gróf Mikes János megyéspüspök tegnap este érkezett haza müncheni utjáról, a hol anyját és nővérét látogatta meg. A püspök kihallgatáson és családi ebéden volt III. Lajos bajor királynál.

SZERKESZTŐI PÓTAZÁS:

Reménykedő. „Népszövetségi” jelzöt csak olyan intézmény elé szabad tenni, a melynél ennek használatát a Katholikus Népszövetség megengedi. A Népszövetség pedig ilyen engedélyt csak olyan intézményeknek ad, a melyeket maga létesít. Ilyen a Népszövetségi Hitelszövetkezet. Magánvállalkozások, akármiyen jök is, a »Népszövetségi« jelzöt semmi csetre sem használhatják s erre a Népszövetség igazgatója elvből semmi körülmények közt senkinek sem ad engedélyt. Ha azonban ön a népszövetségi tagoknak kedvezményt biztosítani hajlandó, nem lesz kifogás az ellen, hogy ezt a népszövetségi tagoknak tudomásukra hozza.

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyi helyzet.

Az Osztrák-Magyar Bank a kamatlábat január 20-án 5 és fél százalékról 5 százalékra szállította alá. Ez az esemény mindenestre jó hatással volt a pénzügyre, amennyiben a pénzájnlatok jelentékenyen szaporodtak, a kamattételek is némileg enyhültek. A bécsi magánkamatláb a rátaleszállítás hírére azonnal 4 1/2 százalékra csökkent. A két nevezetesebb eseményei közé tartozik az angol és német jegybanknak egy fél százalékkal való rátaleszállítása (4 százalék). Ennek következtében bécsi pénzügyi körökben biztosra veszik, hogy a jegybank a kamatlábat legközelebb újból le fogja szállítani. Ez irányban február 3-án tartandó főtanácsai ülés fog végleges határozatot hozni. A magánkamatláb

Berlinben 3 százalék. Az Osztrák-Magyar Bank statusa Schmidt vezértitkár jelentése szerint lényegesen javult a váltótárca e hónapban 238 millióval csökkent.

A lombard 82 millióval apadt, míg az ércéskészlet 12 millióval emelkedett. A jegybank ma már 15 millió adómentes tartalékkal rendelkezik. A német birodalmi bank (ráta 4 százalék) statusa is kedvező, aranyállománya ma 370 millióval nagyobb, mint a múlt évben. Mindenesetre érdekes az, hogy a pénzügyi megenyhülése nagyobb hatást tett a külföldön, mint nálunk. Londonban 3 1/8 %, Párisban 3 1/2 %, Brüsszelben 3 3/4 %, a magánkamatláb.

A mai kamattételek: bécsi elsőrendű váltó 4 1/16 %, budapesti 4 1/2 %, középintézetek 5 %, tárcaváltók 5 1/2 %.

Az Élesdi Bank Rt közzétett mérlege igazolja azon eredményes közgazdasági tevékenységet, amelyet az egész környék hitel-igénye érdekében kifejt. A kitűnően vezetett pénzügyintézet február 8-án délután 3 órakor tartja évi közgyűlését.

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.90
Buza májusra	— — —	11.95
Buza októberre	— — —	10.99
Rozs áprilisra	— — —	9.02
Rozs októberre	— — —	8.60
Zab áprilisra	— — —	7.99
Zab októberre	— — —	8.92
Tengeri májusra	— — —	6.88

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	839.—
Osztrák hitelrészvény	—	633.50
4%-os koronajáradék	—	82.10
Osztr. magy. államv.	—	711.50
Jelzálogbank	—	435.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	519.—
Hazai bank	—	288.50
Magyar bank	—	526.50
Keresk. bank	—	3805.—
Rimamurányi	—	641.50
Salgótarjáni kőszén	—	754.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1022.—
Közuti vasut	—	617.25
Városi villamos	—	315.—
Adria	—	570.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dozsó-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A jó bornak

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kiténő saját termésű borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Uj párisi szabadalmazott „Tangó” fűző

A világ legkényelmesebb fűzője, blanchett helyett uj modern zárral, Magyarországi egyedüli képviselője kizárólag:

Rosenzweig fűzőgyár
Szalárdi-utca 9. szám.

Hirdetések
felvételnek a kiadóhivatalban

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-lőr 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Értekezésvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

é v i l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Pályázati hirdetmény.

A nagyváradi I. sz. káptalan az Iklód pusztai gazdaságban épült s a nagyváradi—aradi országút jobb oldalán található körkemencével ellátott téglagyár és összes melléképületeinek, valamint a téglá anyagának kihasználására szolgáló 24 kat. hold terület hasznóbérletére pályázatot hirdet.

A hasznóbérlet tartama 20 év. Az a terület, melyért évenként hasznóbér fizetendő, 8 kat. holdnál kevesebb nem lehet. A kiaknázás csak a lejtmezézt beásási mélységig lesz megengedve s az ekként kihasznált területeket köteles a hasznóbérlő — mielőtt részére a 24 holdból újabb terület kihasználnék — elegyengetve, az uradalom birtokába visszabocsátani.

A hasznóbér bizonyos minimális bérösszeg biztosítása mellett az évenként termelendő téglá értékének bizonyos százalékában ajánlandó meg, melynek 2 százaléka tisztí nyugdíj-illeték címén fizetendő.

A bérlemény tárgyát képezendő körkemence és tartozékai, a gyár irodai és felügyelői, valamint az összes munkáslakások, kutak és ezek felszerelése, istálló, nemkülönben minden épület kifogástalan jó karban fentartása és tűzkár ellen biztosítása hasznóbérlő terhe lesz.

A netán létesítendő épület-beruházások az uradalom tulajdonává válnak. Az esetleg emelendő munkáslakások a törvény és vármegyei szabályrendelet előírta követelményeknek megfelelően szilárd anyagból építendő.

Hasznóbérlő megfelelő biztosítékot tartozik adni.

A pályázók tartoznak ajánlataikat 1914 február 5-ig a nagyváradi I. sz. Káptalan központi uradalmi hivatalába (Sal Ferenc-utca 4. szám) benyújtani, ahol a részletes felvilágosítások megszerezhetők. Az uradalom a beérkezett ajánlatok közül tetszése szerint választ.

Nagyváradi, 1914 január hó.

Ringelhann Lajos.

káptalani főtiszt.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképezési cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendelethez is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyváradi, Rákóczi-ut 9.

Széchenyi-tér 2. szám.

Rimanóczy palotával szemben.

8 napi próbára

küldök bárkinek:

Amerikai nikkell órák	K	2.80
Roskopf-patent	<	3.—
Amerikai arany	<	3.50
Vasuti Roskopf	<	4.—
Duplafedélű Roskopf	<	4.50
Lapos zsebórát	<	5.—
Ezüst-utánz. duplafed.	<	6.—
14 kar. arany órák	<	18.—
Eredeti omega	<	20.—
Ébresztő órák versenyen kívül nikkelezve 20 cm. magas	<	2.—
Jungbauss ébresztő órák	<	3.—
Radium világító lappal	<	4.—
Radium 2 csengővel	<	5.—
Radium 4 csengővel	<	6.—
Radiumos zenélőt	<	8.—
Faliórát 75 cm. magasat	<	8.—
Faliórát harangütéssel	<	10.—
Faliórát zenélővel és harang ütéssel	<	14.—
Kerek ébresztő-órát	<	6.—

A szállítás utánvétellel történik. Meg nem felelő 8 napon belül visszaveszek vagy a pénzt vissza adom. Árúimért 3 évi írásbeli jótállást adok.

Max Böhnell

Wien, IV. Margarethenstrasse 27/755.

Eredeti gyári árjegyzéket ingyen küldök.

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses

fűszer és csemegeárukat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsősorú fűszer és csemege kereskedését, bor, pezsgő, degyümölcsök és csokoládék nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozatál.

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjeienek.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takaréktűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesítem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kalvaria-utcán egy üres telek eladó.

Belepési felhívás.

A Polgári Takarékos és Segély-Szövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám.

**1914. január 1-én megnyitotta
19-ik évtársulatát**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyváradi város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a berizetések postai csekk útján is eszközölhetnek. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetések tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések $\frac{9}{10}$ része erejéig minden további biztosíték nélkül;
  - b) ingatlanokra;
  - c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
  - d) megfelelő kezesség mellett váltóra, költelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.
- Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyváradi, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékos- és segély-szövetkezet” igazgatósága.

**Szuperfoszfát
Mútrágya**

Telefon
969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150-200 kilóval 80-100 korona értékű a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

NYÍLT TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Tüzifa

Elsőminőségű, száraz hasáb cser, gyertyán vagy tölgyfát szállít magánfeleknek is vagonrakományként (100 métermázs) ab. vasuti állomás Apátkereszttur 145 koronáért, az összeg előzetes beküldése ellenében a

Székelyhídi uradalom.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérik utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovaglő, dísz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

Őszibarackfát,
mindenféle gyümölcsfa
vadonczot,
akáczcsemetét,
2 éves gyökeres
szőlővesszőt
igen olcsón ad Unghváry László
faiskolája Czegléd. Tessék árjegyzéket kérni

Eredeti

Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén házhoz szállítva 50 K' zsákokban kimérve 100 K' 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.